

این کتاب با مساعدت و حمایت موسسه فرهنگی پیام آزادگان
منتشر شده است.

۱۴۰۱
موسسه فرهنگی
اسارت و آزادگان به روایت تصویر
I
به کوشش: مسعود ده نمکی
موسسه فرهنگی هنری شهید آوینی
تلفن: ۸۸۵۷۲۱۳۸ - ۹
نشر: باران اندیشه
شابک: ۹۶۴-۹۹۵۶-۰-۰
امور فنی: موسسه فرهنگی فدک ۶۶۹۳۶۲۶
نظارت بر چاپ: شرکت اندیشه ورزان
شمارگان: ۱۳۰۰ نسخه چاپ اول ۱۳۸۵
بها: ۹۰۰۰۰ ریال
تهران - صندوق پستی ۱۶۷۶۵/۳۶۹۹
masoud_dehnamaki@yahoo.com
www.aviny.com
کلیه حقوق برای مولف محفوظ است.

ده نمکی، مسعود

اسارت و آزادگان به روایت تصویر به کوشش مسعود ده نمکی

تهران: باران اندیشه، ۱۳۸۵

۱ ج: (بدون شماره گذاری) (تمام تصویر). — (فرهنگ نامه اسارت ۱ ج: ۲)

ISBN 964-9956-0-X ریال ۹۰۰۰۰

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ — ایران، ۲. جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-

۱۳۶۷ — آزادگان، ۳. جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ — آزادگان — عکسها.

الف) استاد رسیدگی به امور آزادگان، ب. عنوان ج. فهرست.

۹۵۵/۰۸۴۳

ج ۴۴، ف ۱۶۲۸/۵۹ DSR

۸۴-۳۷۸۱۱ م

کتابخانه ملی ایران

تقدیم به آنان که خمینی کبیر در ایام اسارتشان شب و روز به یادشان بود

تقدیم به آنان که رهبر ذخایر انقلاب نامیدشان

تقدیم به آنان که دشمن در فضل و شرافتش لب به اعتراف گشود؛ آنان که "کنت دومارانش" (مسئول سازمان جاسوسی فرانسه، متحد عراق در جنگ تحمیلی در سال ۱۹۹۰) در بازدید از اردوگاه اسرای جنگی ایرانی که به دعوت صدام انجام پذیرفت می نویسد: در اردوگاههای جنگی افرادی را دیدم که قاطعانه برای فدا کردن جان خود در راه اعتقادشان آمادگی داشتند. آن منظره برایم منادی جنگ جهانی چهارم بود که ما فقط درک نامشخصی از آن روی صفحه رادار داریم. ذهنیت مذهبی این افراد برای سوق دادن آنان به سوی انجام کارهایی که به طرز غیر قابل باوری سخت بودند به کار می رفت.

تقدیم به آنان که در بند دژخیمان سر تعظیم فرود نیاموردند و فریاد "مرگ بر صدام ضد اسلام" آنها در گوش جهان کفر طنین انداز شد.

تقدیم به سید مظلوم آزادگان، عارف سالک، خدمتگزاری پاک، سیدعلی اکبر ابوترابی که قدرش مجهول ماند.

عکس و تصویر، بی‌گمان ساده‌ترین ولی در عین حال شیواترین شیوه بیان و ثبت لحظات در حال گذر تاریخ برای بشریت است و بررسی اسناد و کتب متعدد تاریخی نشان داده است که تأثیرگذاری تصویر به مراتب عمیق‌تر از کلام و نوشتار است. شاید به همین جهت باشد که «پست من» یکی از متفکرین جهان غرب، دوران فرهنگ شفاهی و فرهنگ رسانه‌های مکتوب را در حال افول و عصر امروز را عصر رسانه‌های «دیداری» و «شنیداری» می‌داند.

... اما جایگاه تصویر و عکس در ثبت لحظات مربوط به اسارت و آزادگان متأسفانه به دلایلی چند از جایگاه مطلوبی برخوردار نیست:

۱- در طول جنگ دسترسی عکاسان و هنرمندان ایرانی به کمپ‌ها و اردوگاه‌های اسرای ایرانی غیرممکن بوده است و صرفاً برخی عکاسان آژانس‌های خبری غربی به اردوگاه‌های اسرارفت و آهد داشتند که از این بین نیز تعداد معدودی عکس و تصویر در نشریات خارجی منتشر شده و به علت نبود بانک‌ها و آرشیوهای غنی اختصاص عکس مربوط به موضوع اسارت در سایت‌های اینترنتی، دسترسی به این تصاویر نیز تقریباً ممکن نیست.

۲- آرشیوهای مطبوعات و رسانه‌های عراقی نیز به دلیل اشغال این کشور و عدم برقراری ارتباط فرهنگی جهت دار قوی در راستای جمع‌آوری اسناد و اطلاعات مربوط به دفاع مقدس، موجود در عراق همچنان غیرقابل دسترسی می‌باشد.

۳- علی‌رغم گذشت حدود دو دهه از پایان جنگ هنوز بسیاری از عکاسان دفاع مقدس در مخازن خانگی خود و در شرایطی غیر استاندارد نکاتیوها و تصاویر مربوط به آن دوران را نگهداری می‌کنند و هنوز بانکی جامع همه این تصاویر ایجاد و یا تکمیل نشده است.

به رغم تمام کاستی‌ها در این مجموعه «اسارت و آزادگان به روایت تصویر» که در دو دفتر به چاپ می‌رسد تلاش شده از تمامی منابع موجود بهره‌گیری شده و هر تصویر با هر کیفیت و حتی فاقد شناسنامه و بدون ارزشگذاری معنوی و کیفی، جمع‌آوری شود. فیلم‌های ویدئویی پخش شده از تلویزیون دولتی عراق در زمان جنگ، تصاویر چاپ شده در نشریات عراقی و غربی، بانک‌های اطلاعاتی عکس، کتب منتشر شده در زمینه اسارت و آزادگان و جنگ در داخل کشور و تصاویر یادگاری اسرا که در زمان

اسارت گرفته شده‌اند، از منابع اصلی بکار گرفته شده در این کتاب می‌باشد که در انتهای این مجلد اسامی منابع مکتوب و افراد و یا عکاسانی که از آثار آنها در این مجموعه استفاده شده ذکر گردیده است.

گردآورنده چنین می‌پندارد که زبان تصویر با تمام فقری که در این زمینه دارد می‌تواند حس و حال اسارت و غم‌ها و شادی‌های آن دوران را به مخاطب و به ویژه مخاطب خاصی که به دنبال الهام‌گیری برای تولید آثار هنری در حوزه‌های ادبیات داستانی و سینمایی است منتقل کند. در دومین دفتر از مجموعه «اسارت و آزادگان به روایت تصویر» برای نخستین بار تصاویر تمام آزادگانی که بر حسب قانون جمهوری اسلامی ایران بیش از شش ماه در اسارت و یا زندان بوده‌اند و آزاده محسوب می‌شوند فارغ از ارزش‌گذاری‌های خاص، صرفاً به عنوان یک بانک تصویر بر حسب حروف الفبا و با ذکر تعدادی از جزئیات و ویژگی‌های فردی از قبیل مدت و زمان اسارت و نوع عضویت درج گردیده است.

تعداد این تصاویر موجود در جلد پنجم فرهنگ‌نامه اسارت و آزادگان، بیش از ۳۷۰۰۰ مورد می‌باشد که در چاپ‌های بعدی انشاءالله به مدد آزادگان و نهادهای مسئول این بانک تکمیل تر خواهد شد. در نهایت از زحمات بی‌شائبه عزیزانی که در جمع‌آوری این مکتوب ما را همراهی کرده‌اند به ویژه آقایان محمود الهیاری، محسن رنگین‌کمان، سیدمیثم هاشم‌زاده، حمید داودآبادی، محمد رنجیر و حاج سعید طایفه نوروژ و مسئولین وقت ستاد رسیدگی به امور آزادگان و همچنین هنرمند آزاده عباس فلاحتی که با ترسیم لحظات اسارت به صورت نقاشی حال و هوای اسارت را در فقدان تصاویر و عکس‌های زنده برای مخاطب نسل امروز و فردا به قلم کشیده است کمال تشکر و امتنان را داریم..

مسعود دهنمکی

۵	لحظات اولیه اسارت
۴۷	تبلیغات
۵۱	در مسیر انتقال به اردوگاه
۵۵	در اردوگاه
۸۷	تصاویری از اردوگاه های موصل بعد از پایان جنگ
۹۳	عکس های یادگاری در اردوگاه ها
۱۶۱	زیارت های انفرادی و جمعی آزادگان
۱۶۷	زندگی در اسارت به روایت نقاشی های آزاده عباس فلاحتی

۳۱۳	تبادل مجروحین و معلولین و اسرای غیر نظامی در مقاطع مختلف
۳۶۵	مذاکرات بین فرماندهان نظامی در نوار مرزی برای آغاز تبادل (مرداد ۱۳۶۹)
۳۷۱	زندان بان های عراقی در آخرین لحظات پیش از تبادل
۳۸۱	پایانه های تبادل و انتظار آزادگان برای آزادی
۴۱۹	تلاش ناکام تبلیغاتی دشمن ادامه دارد
۴۲۳	صلیب سرخ
۴۲۷	غافله آزادگان
۵۰۷	واینک وصال
۶۷۷	حرم امام خمینی (ره)
۸۰۷	بازگشت
۸۱۵	سخنرانی
۸۷۳	مسئولین

۹۲۳	مجموعه عکس هایی از آزاده نستوه مرحوم سید علی اکبر ابوترابی فرد
-----	--

